

SCHIBSTED
MEDIA GROUP

Schibsted ASA
Apotekergaten 10
PO Box 490 Sentrum
NO-0105 Oslo, Norway

Tlf +47 23 10 66 00
Faks +47 23 10 66 01
www.schibsted.no
NO 933739384 MVA

Kulturdepartementet

Oslo, 22. september 2016

Høringsuttalelse – Finansiering @NRK

- Alternative fremtidige modeller for offentlig finansiering av NRK

Schibsted Norge er en del av Schibsted Media Group og eier blant annet mediehusene Aftenposten, Bergens Tidende, Fædrelandsvennen, Stavanger Aftenblad og VG.

Oppsummering

- Schibsteds prinsipielle utgangspunkt er at *public service media* (ref. Europarådet) er en samfunnsfunksjon, ikke en institusjon. Vi mener derfor at mandatet for utredningen burde vært utvidet til å dreie seg om hvordan public service media skal finansieres som funksjon, ikke begrenset til hvordan NRK skal finansieres som én enkelt institusjon.
- Subsidiært forholder vi oss likevel til mandatet slik det faktisk er gitt, og støtter utvalgsflertallets anbefaling om å velge modellen «NRK-bidrag», basert på husstander.
- Det bør være et prinsipp at borgerne betaler bidraget bare én gang, noe som vil ha som konsekvens at bedrifter, institusjoner, hoteller og lignende, der folk har midlertidig opphold, fritas fra å betale NRK-bidrag.
- Omlegging av finansieringsordningen må ikke i seg selv aksepteres som begrunnelse for økte inntekter til NRK. Vi støtter derfor utvalgets forslag om å redusere bidraget, sammenlignet med dagens lisens, tilsvarende forventet inntektsvekst som følge av omleggingen.
- Vi drøfter kort alternativ anvendelse av et husstandsbidrag til public service media.

Schibsted mener det er åpenbart at tiden har løpt fra ordningen med lisens basert på TV-apparater, slik det også er lagt til grunn i premisset for mandatet og i ekspertgruppens vurderinger. Mediekonvergens, teknologi og brukervaner gjør at det tradisjonelle TV-apparatet, brukt til lineær TV-seing, blir mindre og mindre relevant. Den lineære TV-seingen går kraftig ned blant unge og unge voksne, noe det er rimelig å se som et forvarsel om at denne måten å konsumere levende bilder på kommer til å bli kraftig redusert i løpet av få år.

Den opprinnelige begrunnelsen for opprettelsen av et offentlig finansiert NRK var to-delt: 1) Sørge for produksjon av samfunnsgagnlig innhold, til fremme for norsk språk og kultur, og 2) Sikre befolkningen tilgang på slikt innhold audiovisuelt, noe det verken var teknisk kapasitet eller ressurser til å håndtere av private aktører.

Etter dette er medieverdenen totalt forandret. Alt i dag sier 80 prosent av befolkningen at internett er deres viktigste nyhetskilde (TNS Gallup). Den teknologiske utviklingen har gjort produksjon og distribusjon av levende bilder relativt enkelt og billig, og tilbys av de aller fleste mediehushus. Den tradisjonelle begrunnelsen for særskilte statlige privilegier for å sikre befolkningen tilgang på audiovisuelle medier har derfor gått ut på dato.

Det paradoksale er at Kulturdepartementet på den ene siden bruker denne utviklingen som en begrunnelse for den foreliggende utredningen om finansiering, men uten å ta inn over seg at det er nettopp denne utviklingen som gir grunn til å vurdere NRKs rolle som eneleverandør av public service media i et større perspektiv. Dette er langt på vei den samme svakheten som preget St.meld. 38 (2014-2015) Open og opplyst.

Public service media – begrunnelse og legitimitet

Norske redaktørstyrte nyhetsmedier tar sitt samfunnsansvar på alvor. Dette betyr blant annet at de belyser forhold som gir borgerne bedre forutsetninger for å fungere som samfunnsmennesker og delta i den offentlige debatten. De avdekker kritikkverdige forhold og maktmisbruk, og bidrar på den måten til å sivilisere samfunnet. De regner ikke på lønnsomhet for hver enkelt innholdskategori eller hver enkelt «historie», men tar fatt i det de mener har journalistisk verdi.

Dette er likevel ingen garanti for at alle deler av samfunnet får så stor medieoppmerksomhet som myndighetene kunne ønske. Det er etter Schibsteds mening legitimt at politiske myndigheter incentiverer produksjon og distribusjon av medieinnhold som kommer under press i en kommersiell medieverden. Dette er ikke minst et poeng i et lite land, med få innbyggere og spredt befolkning. Statlig engasjement for å gi større medieoppmerksomhet til for eksempel «smale» kulturuttrykk, språklige

minoriteter og innhold for barn, blir lett forstått og akseptert. Allmenne nyheter er også public service media og har en slik betydning i samfunnet at det er hensiktsmessig med særskilte statlige privilegier for å sikre produksjon og leveranse.

Det er imidlertid svært vanskelig å forstå at lineært TV skal ha særskilte privilegier fremfor andre formidlingsformer, ref. debatten om særskilt støtte til kommersiell allmennkringkasting.

Det er heller ikke logisk at offentlige privilegier for å sikre produksjon av visse typer innhold øremerkes én bestemt leverandører, i det alt vesentlige NRK. Dette blir enda verre om staten nå bestemmer seg for å statsstøtte enda en øremerket leverandør med faste årlige tilskudd. Diskusjonen om kommersiell allmennkringkasting og TV2s situasjon gir grunn til å frykte en slik utvikling. Vi får da ytterligere konkurransevridding mot de andre mediebedriftene.

I «gamle dager» levde kringkasterne og avisene i relativ harmoni, side om side. Folk leste ikke færre aviser selv om de så mer på TV og mediene fylte ulike funksjoner i folks liv. Konvergensen har snudd dette på hodet.

De private mediebedriftene kjemper nå mot internasjonale giganter som Facebook og Google på den ene siden og et stadig sterkere NRK på den andre. Øremerket statsstøtte til TV2 vil gjøre denne situasjonen enda verre. I denne sammenhengen er det også viktig å forstå at det ikke er publikums oppslutning om de norske mediene som svikter, men finansieringsgrunnlaget. Det politiske flertallets svar på dette er å gi NRK muligheter for ytterligere vekst og i tillegg lansere en særskilt statsstøtte til TV2. Dersom man ønsker mediekonkurranse og mangfold, og en god balanse mellom det offentlig finansierte NRK og den private delen av medie-Norge, så er en slik politikk egnet til å fremme en motsatt utvikling.

De private mediehusene er nå så hardt presset at de er langt mer sårbare for konkurransevriddinger enn tidligere. Det haster med å rette opp denne situasjonen om vi ikke skal bli stående igjen med et totalt dominerende NRK og ellers svake redaksjoner uten reell mulighet til å oppfylle samfunnsoppdraget.

NRK har en enestående sterk stilling i det norske samfunnet, både når det gjelder daglig oppslutning, troverdighet og legitimitet for lisensen. Dette speiles i den brede politiske støtten til NRK. Schibsted mener et sterkt NRK er et gode for det norske samfunnet, men ber om forståelse for de konsekvensene det har når NRK gis anledning til uendret ressurstilgang i en situasjon der den private delen av bransjen er tvunget til å redusere kostnadene i betydelig omfang. Dette kan føre til en negativ spiral for mangfoldet, der NRKs relative styrke i mediemarkedet øker mer enn det samfunnet som helhet er tjent med. Rimmereid-utvalget peker riktignok på

at det har vært en «relativt betydelig nedbemanning i NRK..» siden 2013, med en reduksjon i bemanningen på mer enn 300 årsverk. Relativt til hva? Basert på utviklingen i antall ansatte i NRK over tid ser vi dette mer som en korrigerende enn som en «betydelig nedbemanning.»

Det er nå viktig med politisk oppmerksomhet om hva som kan gjøres for å bedre rammebetingelsene også for de private mediebedriftene, for å sikre fortsatt mangfold, sunn konkurranse og en rimelig balanse i det norske mediemarkedet.

Uavhengighet, forutsigbarhet, enkelthet

Gitt det mandatet som er lagt til grunn for Rimmereid-utvalgets arbeid, og de premissene som ligger til grunn for mandatet, så mener Schibsted at en husstandsavgift er den beste av de vurderte modellene. Vi støtter altså utvalgets flertall.

Skal vi først ha et offentlig finansiert NRK, så bør avgiften være universell, og ikke knyttet til bruk. Dette følger samme logikk som finansiering av mange andre samfunnsgoder over skatteseddelen. Husstandsavgiften synes å gi bedre avstand mellom staten og det redaksjonelle NRK enn skattefinansierte løsninger, noe som er prinsipielt viktig for en slik type virksomhet.

Det er videre godt begrunnet at husstandsavgiften gir bedre forutsigbarhet enn andre ordninger, den ligner på lisensen og den skaper sannsynligvis mindre byråkrati knyttet til avgrensning og innkreving enn andre ordninger.

Avgrensninger

Schibsted legger til grunn at NRK-bidraget som prinsipp bare skal betales én gang. Det betyr at vi, i motsetning til utvalget, mener at arbeidsplasser, virksomheter og institusjoner der folk har midlertidig opphold, ikke skal betale husstandsavgift. Utvalget skriver «*Næringsvirksomhet med karakter av et boligtilbud bør imidlertid inkluderes, blant annet hoteller, hospitser, skip med passasjerlugarer med videre for eksempel basert på ti-roms regelen.*» Det eneste av disse som muligens har karakter av permanent opphold er hospitser. I så fall er det rimelig at disse betaler bidraget, men ikke de andre. Det samme vil trolig gjelde sykehjem, men ikke sykehus.

Alternativ leveranse av public service media-innhold

Schibsted ser public service media som en samfunnsfunksjon, ikke som en eller flere bestemte institusjoner/bedrifter. Dette betyr at vi ønsker å utfordre den tradisjonelle tanken om at produksjon og distribusjon av slikt innhold skal tildeles en bloc til én enkelt aktør. Det må være i samfunnets interesse at flere får mulighet til å konkurrere om produksjon og distribusjon av slikt innhold, for eksempel gjennom en fondsordning.

at flere får mulighet til å konkurrere om produksjon og distribusjon av slikt innhold, for eksempel gjennom en fondsordning.

Vi mener dette er et bedre alternativ til en videreføring av ordningen med én kommersiell allmennkringkaster. Dersom det fortsatt er politisk ønskelig med mer innhold på nisje-områder, gjerne begrunnet ut fra et behov for konkurranse mot NRK, så tror vi dette kan løses mer smidig, og med minst like god kvalitet, gjennom en fondsordning.

Når det gjelder nyhetsproduksjon kan vi ikke se at dette er et område som hører hjemme i begrunnelsen for en kommersiell allmennkringkaster i det hele tatt. Her må de offentlige virkemidlene settes inn på bred front, ikke øremerket én aktør.

Vi innser at det ikke er politisk flertall i dag for en modernisering av hele public service media-politikken. Vi har likevel ønsket å bruke denne anledningen til å illustrere hvordan et særskilt «medie-bidrag» kunne vært brukt på en måte som ikke bare kommer NRK til gode, som ville kunne avdempe noe av den konkurransevidende effekten ved dagens allmennkringkastingspolitikk. Vår ubeskjedne påstand er at en omlegging av politikken på dette området ville gi mer samfunnsnytte for pengene.

Med vennlig hilsen

Didrik Munch
Konsernsjef Schibsted Norge